

Maite Carranza

Giftige woorden

Vertaald door Pieter Lamberts en Joan Garrit

SIGNATUUR

2011

EERSTE DEEL

Het meisje dat naar *Friends* keek

De dag van mijn negentiende verjaardag was als alle andere.

Ik wist dat ik een jaartje ouder werd, maar dat kon me totaal niet boeien, want de driehonderdvijfenzestig dagen die ik vierde waren net als de driehonderdvijfenzestig dagen van het jaar ervoor. Dus laat maar zitten. Toch probeerde ik er nog iets positiefs van te maken, en bedacht ik dat het leuk was om jarig te zijn, want ik zou in elk geval een cadeau krijgen. Maar kaarsjes hoefde ik niet. Die staan voor nostalgie, herinneringen en happy moeten zijn – stomme dingen. Ik wilde die datum absoluut niet speciaal vinden, want mijn leventje is niet bepaald geweldig. Ik vluchtte in de sleur van opstaan, gymnastiek doen, douchen, ontbijten, leren, lunchen, een poosje tv-kijken, lezen en glimlachend op mijn surpriseparty wachten. Dat vond ik niet moeilijk – ik ben met heel weinig tevreden.

Een week eerder had hij me gevraagd of ik iets speciaals wilde hebben, of ik een speciale wens had. Ik weet dat hij wat dan ook voor me zou kopen: een jurk, schoenen, een iPod. Maar ik wilde niets wat je met geld kon kopen, en ik vroeg hem me naar het strand te brengen. Ik droomde ervan mezelf van een rots in zee te storten, met wijd open ogen onder te duiken, te crawlen tot ik buiten adem was, en op mijn rug te dobberen, op de schuimkoppen, gewiegd door de golven. Ik wilde me licht voelen, als een vis door het water glijden en aan de horizon verdwijnen, tot mijn witte lijf alleen nog maar een stipje tegen het monotone blauw was.

Hij zei me dat hij dat misschien ooit zou doen, en hij gaf me het negende seizoen van *Friends*.

Ik moet toegeven dat ik dat superleuk vond.

Salvador Lozano

Inspecteur Lozano staat voor het appartementsgebouw van de familie Molina bij te komen. Hij draagt het grijze colbertje dat hij zeven jaar geleden op de bruiloft van zijn zoon voor het eerst aanhad, en daarbij de zijden stropdas met rood iriserende effecten. Hij voelt zich maar stijfjes, en ineens bedenkt hij dat de stropdas misschien te opzichtig is. Hij tobt altijd over zijn kleren. Als hij wil aanbellen, merkt hij dat zijn handen zweten. Hij heeft er een hekel aan onverwachts bij mensen langs te gaan, maar hij moet wel. Het is een beleefdheidsbezoek. Anders zou hij het gevoel houden dat iets onaf was, en dan zou hij 's nachts niet kunnen slapen. Hij droogt zijn handpalmen met een papieren zakdoekje dat hij in zijn broekzak vindt, en ademt zwaar. Het heeft hem moeite gekost naar de derde verdieping te klimmen, want hij is te dik. Of komt het door zijn leeftijd? Wie zal het zeggen. Maar hij is doortastend, en hoezeer hij er ook tegen aanhikt, toch wil hij meneer en mevrouw Molina het nieuws zelf brengen. Ze mogen het niet van een ander horen, en de telefoon blijft toch maar een ding. Nu dan: hij schraapt zijn keel, zoals voor een verhoor, en drukt hard op de deurbel. Hij voelt zich voor hen verantwoordelijk, zegt hij bij zichzelf terwijl hij wacht tot er wordt opgedaan; voor de nachtmerrie waarin ze op een dag ontwaakten en die langzamerhand hun levenslust heeft opgeslurpt. Die hebben ze nauwelijks meer. Het zijn terminaal zieken, die de dagen al niet meer tellen. Ze staan op omdat het niet anders kan, dat weet hij maar al te goed. Maar als ze hem zien vonkt er diep in hun ogen een sprankje hoop. Ze hopen altijd op een spoor, een wonder, een lichaam.

Niemand doet open. Misschien zijn ze er niet. Hij probeert het nog eens, en deze keer blijft hij een poosje bellen.

Natuurlijk heeft hij hen teleurgesteld, prakkiseert hij terwijl hij luistert of er achter de deur iets te horen is. Maar het blijft stil. Misschien is er niemand. Voor hen heeft hij alleen maar – en in zijn hoofd maakt hij een optelsom – een achtergelaten tas, een gestaakt onderzoek zonder lichaam, een vergeten dossiernummer en de foto van een goedlachse meid die al aan het vergelen is in een map vol paperassen, nutteloze verklaringen, nutteloze aanwijzingen zonder enig aanknopingspunt.

Ineens maakt iemand achterdochtig de deur open tot ze door een ketting wordt tegengehouden. Binnen, vanuit het duister van een ongezellige hal, vraagt een stem wie hij is. Het is de stem van Núria Solís.

De familie Molina bewoont een appartement in de Eixample. Het is strak ingericht, niet overdadig of schreeuwerig; met lichte kleuren, Japans sober. Vroeger was het er gerieflijk, maar beetje bij beetje is het een afgeleefde boel geworden, met vuile muren, stoffige meubels; het rolgordijn van de eetkamer is twee jaar geleden blijven steken en niemand heeft het gerepareerd. De keuken is kil, functioneel, gewoontjes. Hier ruikt het nooit naar stoofpotten of zelf getrokken soep. Soms heeft hij de indruk dat hij het huis van levende doden bezoekt, die vier jaar geleden plotseling zijn gestorven en zich kunstmatig in leven hebben gehouden. De jongens zijn stil, onopvallend en schichtig. Ze vertonen geen normaal gedrag voor hun leeftijd. Het zijn tweelingbroers, slungelig en puisterig, vijftien jaar, even oud als Barbara toen ze verdween, maar het is net of ze er niet zijn. Ze vallen niet op; ze praten zachtjes en ze slaan hun ogen neer als er bezook is. Ze hebben geleerd het verdriet van hun ouders niet te verstoren. Ze hebben een rotjeugd.

Núria Solís ontvangt hem met altijd weer dezelfde vraag: ‘Hebben ze haar gevonden?’

Niets is ontmoedigender dan nee moeten verkopen, maar meer vragen stelt ze niet.

‘Ik kom afscheid nemen.’

Het duurt even voordat N ria Solís reageert, alsof ze het niet begrepen heeft. Ze vraagt hem ook niet binnen te komen. Ze heeft het kettinkje weggehaald, maar staat in de deuropening, alsof ze een klap in haar gezicht heeft gekregen.

‘Afscheid nemen?’ herhaalt ze werktuigelijk.

Zachtjes doet Salvador Lozano de deur achter zich dicht, en gaat de eetkamer binnen zonder dat ze hem daartoe uitnodigt.

‘Is uw man thuis?’

N ria Solís is drieënveertig jaar, en ze werkt als verpleegster. Toen hij haar leerde kennen was ze negenendertig en best knap. Nu heeft ze spierwit haar, draagt ze onverzorgde kleding en ademt ze alleen maar omdat het niet anders kan.

‘Nee, hij is er niet. Hij is op zijn werk.’

Hij had kunnen weten dat mensen ’s morgens werken. Hij is nu immers zelf aan het werk, hoewel, beklaagt hij zich, misschien voor het laatst.

‘Dan vertel ik het u, als u het goedvindt.’

Hij gaat zitten en biedt haar een stoel aan die voor hem staat, alsof hij thuis is en niet zij. Gehoorzaam gaat N ria Solís zitten en luistert naar hem, of doet misschien alsof. Al lang luistert ze alleen nog maar naar het antwoord op een en dezelfde vraag, en als ze dat heeft gehoord, laat ze de woorden langs zich afglijden tot ze verdwijnen.

‘Morgen word ik vijftenzestig. Ik heb tot de laatste dag gewacht, maar ik ga met pensioen,’ valt hij met de deur in huis. Je kunt het maar gehad hebben, dan krijg je geen misverstanden, denkt hij. Ze kijkt hem met wijd open ogen aan. Haar gezicht is ondoorgrondeijk, zodat Lozano niet kan achterhalen of ze de reikwijdte van die eenvoudige uitleg vat. De inspecteur had eigenlijk liever met Pep Molina gepraat.

‘Wat bedoelt u?’ vraagt N ria langzaam. ‘Wordt er niet meer naar haar gezocht?’

‘Jawel,’ haast Lozano zich zijn woorden toe te lichten. ‘Mijn opvolger neemt de zaak nu over. Hij heeft voortaan de leiding en zal het contact met u beiden onderhouden.’

N ria lijkt opgelucht, eventjes slechts. Ineens krijgt ze het benauwd. ‘En wie is dat?’

Inspecteur Lozano probeert overtuigend over te komen, maar zijn stem klinkt onecht. ‘Het is een jonge knul, enthousiast en heel deskundig, inspecteur Susqueda. Ik weet zeker dat hij meer mazzel zal hebben dan ik.’

Hij had willen zeggen dat Susqueda professioneler was, maar hij wil niet liegen. Inspecteur in spe Susqueda, net eenendertig geworden en met een briljante toekomst, is enthousiast, maar niet professioneel.

N ria zwijgt, misschien denkt ze wel aan wat hij haar niet heeft verteld. Het is een schichtige vrouw. Als haar man er is doet ze geen enkele moeite iets te zeggen en laat hem het woord doen. Hij is niet volkomen apathisch, maar heeft wel de gedrevenheid van de eerste maanden verloren, de bezetenheid om Barbara te willen vinden waardoor hij zich zelfs met het politiewerk bemoeide. Maar nu is hij verstandig geworden, en het lijkt er zelfs op dat hij zich erbij heeft neergelegd dat hij haar kwijt is. Ze hebben een heel verschillend temperament: hij lijdt in waardigheid, terwijl zij die absoluut niet meer heeft. Ze doet hem denken aan een natgeregend kuikentje. N ria Solís vindt het allemaal wel best, en ze verzinkt in gepieker. Ze is onbereikbaar, verward, onverschillig. Het laat haar allemaal koud. Ze probeert niet meer aardig gevonden te worden. Hij had haar wel willen leren kennen v or ze haar dochter en haar levensvreugde verloor. De onzekerheid heeft haar opgevreten en heeft haar van haar verstand beroofd.

N ria Solís zegt niets; ze schuifelt onrustig op haar stoel heen en weer. Ze mist overduidelijk iets.

‘U zou met mijn man moeten praten,’ zegt ze ineens. ‘Hij denkt tenminste helder,’ geeft ze toe.

Dat vindt inspecteur Lozano ook, maar hij bedenkt meteen dat het onbeleefd is om haar te corrigeren en te zeggen dat ze helemaal niet incapabel is, en best een geschikte gesprekspartner kan zijn. Maar ze is al opgestaan, heeft het mobieltje van het tafeltje gepakt en een nummer ingetoetst.

‘Pep?’ vraagt ze smekend. Terwijl ze luistert verandert haar gezicht. ‘Nee, sorry, ik weet wel dat je aan het werk bent, maar inspecteur Lozano is hier.’ Bevend zwijgt ze even, en praat dan met onvaste stem, met dezelfde onvastheid waarmee ze de vreselijke leegte van een afwezigheid het hoofd biedt. ‘Nee, er is geen nieuws over Barbara,’ legt ze uit. ‘Maar hij wil afscheid van je nemen; hij gaat morgen met pensioen.’ Na een lange monoloog van zijn kant zegt ze: ‘Oké.’ Haar gezicht is nu ontspannen; vermoedelijk heeft hij haar de oplossing aan de hand gedaan voor het probleem waar ze in haar eentje niet uit kwam. Met een schittering in haar ogen verbreekt ze de verbinding, opgelucht dat ze zich van een last heeft ontdaan. ‘Hij zegt dat hij persoonlijk bij u langskomt.’

Inspecteur Lozano weet dat hij dat zal doen – Pep Molina is een man met initiatief en een geordende agenda. Hij is vertegenwoordiger in sieraden. Hij kan met klanten omgaan en weet zijn tijd in te delen. En hoewel hij continu onderweg is, doet hij alles om zijn vrouw en kinderen bij te staan, en waakt over zijn gezin. Hij verzorgt zelfs de hond die ze moesten wegdoen omdat hij hen te veel aan Barbara deed denken. Het is een energieke, vitale man, die vooroefliep in stille tochten voor zijn dochter, altijd vooraan, onvermoeibaar, met een bord met een leuze in de lucht.

Hij staat op. Er is geen enkele reden meer het bezoek te rekken. Alles is gezegd. Bovendien heeft Nùria Solís de beleefdheidsvormen vergeten door hem niet eens een kop koffie aan te bieden. We hebben het ergste gehad, zegt hij rusti-

ger bij zichzelf. Ze lopen stil tot aan de deur, en dan, ineens, voor ze die opent, blijft ze staan, keert zich naar de politiemans toe en omhelst hem. Inspecteur Lozano weet niet hoe hij moet reageren en houdt zijn armen stijf. Maar meteen hierop laat hij zich door zijn gevoel meeslepen en neemt haar met warme menselijkheid in zijn armen. Ze is breekbaar als een pop, een kapotte pop. Zo staan ze een poosje samen, in een steriel afscheid.

‘Bedankt,’ mompelt Nùria Solís. En ze maakt zich van hem los. Ze bezorgt hem een warm gevoel dat de bitterheid van de mislukking verzacht. Ze heeft hem simpelweg de dankbaarheid betoond die politiemannen nooit verwachten, maar waar ze altijd naar verlangen. Ze heeft begrepen hoe moeilijk het voor hem moet zijn om speciaal bij hen thuis afscheid te komen nemen. Ze weet dat ook hij Barbara niet in de steek wil laten, haar toevertrouwen aan iemand die de herinnering aan haar enthousiast, maar zonder enig tactgevoel beetpakt.

En dan, bij de halfopen deur, glimlacht ze hem tussen haar tranen door toe, en krijgt hij er een idee van hoe stralend en fris haar glimlach vroeger moet zijn geweest, zoals die op de foto met Barbara, die hij steeds opnieuw heeft bekeken.

Núria Solís

Met haar ziel onder de arm ijsbeert Núria door de flat. Het bezoek van de inspecteur heeft haar rusteloos gemaakt. Maar nee, houdt ze zichzelf voor, daarvoor heeft ze geen excuses nodig. Onrustig is ze altijd, maar soms – als de onrust zich in haar vastbijt, zoals een teek – wordt het zo erg dat ze hem zou willen beetpakken en ver weg gooien. Zoals nu. Ineens is het er weer, net als een zure oprisping, en spoort haar ertoe aan de deur van Barbara's slaapkamer te openen. Hij is nog precies zoals ze hem vier jaar geleden heeft achtergelaten. Het is de enige kamer in huis die ze schoonhoudt: ze neemt er regelmatig stof af, veegt de vloer en haalt een doek over de tafel. Vroeger sloot ze zich daar op om te drinken, in haar eentje: zij, de fles Torres 10 en Barbara's lekkere geurtje. Tussen haar foto's, boeken, kinderspeelgoed. Ze kwam er volkomen overstuur uit, en het duurde weken voor ze weer aanspreekbaar was. 'Je hebt jezelf niet in de hand,' zei Pep tegen haar. En hoewel ze dat in het begin ontkende, gaf ze het uiteindelijk toe. Ze liet zich meevoeren in een neerwaartse spiraal van zelfmedelijden. Die precieze diagnose stelde haar psychiater. En hij schreef haar pillen voor: pillen om op te staan, pillen om te lopen, pillen om te slapen, pillen om te leven. Ze vond het te veel; die pillen ontnamen haar haar woede, en smoorden haar kreet. Maar ze namen ook haar pijn weg. Alles was zo emotioneel. Als ze de pillen eens expres vergat, werd Pep boos en dwong haar ze in te nemen. 'Je bent ziek. Accepteer dat nou.'

Nu deelt ze haar leven met die pillen, heeft ze de bedrieg-

lijke glazen alcohol vergeten en denkt ze al niet meer zo vaak aan zelfmoord.

Maar ze is niet in orde.

Ze zal het nooit zijn.

Ze zeult de steen van haar verplichtingen met zich mee. Na een halfjaar thuiszitten is ze weer gaan werken. Ze is verpleegster, en ze draait nachtdiensten in het academisch ziekenhuis. 'Je mag die baan niet kwijtraken,' ried Pep haar. 'Het is vlakbij, en werken zal je afleiden.' Wat maakt het ook uit? In elk geval lijdt ze zo niet aan slapeloosheid en hoeft ze niet met de donkere, eindeloze uren te worstelen terwijl ze naar de tiktak van de wekker en Peps gesnurk luistert. Ze slaapt nauwelijks. Als ze thuiskomt, 's morgens heel vroeg, maakt ze het ontbijt voor de tweeling klaar, wekt hen en zwaait hen uit. Ze gaat naar bed en probeert uit te rusten, maar ze kan zich niet ontspannen. Ze knikkebolt, ze sluit haar ogen en doet ze meteen weer open. Ze heeft hartkloppingen; haar hart slaat in het wilde weg. In het ziekenhuis is er 's nachts weinig te doen. Ze werkt op de afdeling Gynaecologie, en haar collega's – ze leven met haar mee – tappen moppen, vieren verjaardagen met gebak en cava, en omhelzen haar moederlijk om haar verdriet te verjagen. Die omhelzingen doen haar goed, en soms voelt ze zich in hun gezelschap als vroeger, alsof ze door de spiegel is gekropen: een vrouw met pit, praktisch en kordaat. Een vrouw die het ver had kunnen schoppen als ze rustig haar dromen had kunnen verwezenlijken: op het platteland gaan wonen, een busje kopen voor een reis om de wereld, haar studie in de medicijnen afmaken, die ze moest laten schieten toen Barbara geboren werd. Want Núria koesterde wilde plannen, die met haar zwangerschappen verdampten, en die helemaal verdwenen door de schok van haar dochters verdwijning. Vroeger had ze verantwoordelijkheden, een goede naam en sprak er veel voor dat ze het uiteindelijk tot hoofd verpleging zou schoppen. De uitgesproken wil toen ze jong was om

bergen te beklommen, van steile rotswanden af te seilen en van skipistes in de Alpen af te dalen, en die van haar een onverschrokken, kordate meid maakten is slechts een vage herinnering, waaraan de foto's van vroeger haar weer doen denken, foto's die van een ander persoon lijken te zijn gemaakt: van een goedlachse, drieste medicijnstudente; het meisje op wie Pep verliefd werd. Nu worden er geen foto's meer gemaakt. Ze wil het beeld van de vrouw dat de lens vastlegt niet zien.

Haar werk is zwaar, en soms vergeet ze Barbara zelfs. Er zijn momenten waarop de haast om een leven te redden voor eventjes haar eigen pijn verdooft. Ze heeft gezien hoe borsten werden afgezet, baarmoeders verwijderd, eileiders dichtgebrand en eierstokken afgeknipt, en ze heeft ook jonge meisjes zien sterven. En op die momenten weet ze dat er een lijden bestaat als het hare, of dat er hoe dan ook op lijkt. Maar dat duurt niet lang. Ze hoeft maar naar huis te gaan en haar wereld stort in. Leven in onzekerheid is het allerergste, zegt ze bij zichzelf. De levenden begraven de doden, en betreuren hen. Ze brengen bloemen naar het graf en bezoeken de doden met Allerheiligen. Maar zij weet niet of Barbara leeft of dood is. Ze weet niet of ze om haar moet huilen en moet rouwen of dat ze de vlam van de hoop brandend moet houden. En die twijfel, dat constante komen en gaan, heeft haar uitgehold. Maar ze is trots, en ze wil niet dat mensen medelijden met haar hebben. Ze gruwet van compassie en daarom komt ze niet in winkels. Ze gaat alleen maar op en neer van het ziekenhuis naar huis. Ze heeft nooit meer een voet gezet in de school van de tweeling, dezelfde school waar Barbara twaalf jaar op heeft gezeten. Ze wil met niemand praten, en ze wil vooral niet andere moeders met hun dochters zien. De enige keer dat ze met Pep boodschappen ging doen zag ze overal alleen maar moeders met dochters, die schoenen uitzochten, oorbellen keurden, een T-shirt pasten, in de rij bij de slager lachten. Het kwam aan als een maag-

stoot. 'Ik kan het niet, ik zal het niet kunnen, ik zal het nooit kunnen! Barbara is er niet,' bleef ze in de auto tijdens een huilbui maar herhalen, slachtoffer van een aanval van hysterie. Tot Pep haar een mep verkocht. 'Ik ga er nooit meer heen,' bezwoer ze.

Dat hoefde ook niet. Meteen nam Pep de wekelijkse boodschappen voor zijn rekening, liet de hond uit, en zorgde voor het huishouden. In het begin stuitte Núría op Barbara's hond die door de flat dwaalde en voor de lege slaapkamer blafte. 'Neem hem alsjeblieft mee,' had ze haar man wanhopig gesmeekt. Pep zette hem in de auto en bracht hem naar hun buitenhuis in de Montseny. Hiervoor is ze hem heel dankbaar, want ze hoeft niet aan hem te denken. Ze is nadenken, beslissen, kiezen verleerd. Ze doet wat haar gezegd wordt en klaar is Kees.

Ze is besluiteloos, en dat accepteert ze. Maar dat heeft Elisabet, haar zus, nog niet begrepen. 'Zo ben je niet,' zei ze tegen haar. 'Reageer alsjeblieft, schreeuw, sla met je vuist ergens op, doe iets.' Elisabet is net een klein meisje, denkt Núría Solís vaak. Ze klampt zich vast aan beelden uit haar jeugd, en verzet zich tegen veranderingen. Haar huwelijk of haar moederschap kon ze ook niet accepteren, want die stonden voor het afstand doen van iets, het afstand doen dat bij volwassenheid hoort. Elisabet dacht dat ze eeuwig en altijd als een klimgeit bergop zou klauteren. Ze zou altijd dezelfde grote zus gehad willen hebben die, toen ze klein waren, niet bang was in het donker en 's nachts haar hand vasthield. Elisabet kon er maar niet over uit dat ze zo apathisch was. 'Je moet onafhankelijk zijn,' drong ze aan. Waartoe onafhankelijk? vroeg ze zich af. Waarom zou ik onafhankelijk moeten zijn als ik geen enkele wens heb? Energieke mensen kunnen het niet verkroppen dat anderen zich laten gaan; dat vinden ze vervelend.

Iñaki, haar zwager, heeft haar drie zomers op rij uitgenodigd om te gaan zeilen. 'De zee zal je goeddoen; van de

bries en zwemmen fleur je weer op.' Hij is Bask, vitaal en hij kan niet buiten de zee. Maar de zee laat haar koud, zoals zoveel andere dingen. 'Je hebt vakantie nodig,' houdt Iñaki voet bij stuk als hij haar belt. Waartoe vakantie? Ziet hij niet dat alle dagen hetzelfde zijn? Waar je ze ook doorbrengt, ze zijn allemaal een vonnis. Ze is veroordeeld eeuwig te lijden. Als ze alleen maar zou weten of Barbara leeft of dood is zou ze de knoop in haar borst kunnen ontwarren die af en toe samentrekt en haar verstikt. Waar is ze? Leeft ze nog? Leeft ze niet meer? Hoe moet ze zich haar herinneren? Levend of dood?

Op sommige dagen bezoekt Barbara's lijk haar als een terugkerende nachtmerrie. Soms droomt ze dat ze lacht, met chocolade-ijs op haar neus. Maar op andere dagen, de meeste misschien, voelt ze dat Barbara lijdt, moederziel alleen, en dan voelt ze zich machteloos.

Toen Barbara een meisje was, was ze van haar. 'Mijn meisje,' fluisterde ze haar toe als ze sliep met haar duim in haar mond.

Ze gingen overall samen heen. Tegen haar vriendinnen grapte ze: 'Er plakt een muntkauwgum aan me vast. Kijk eens wat schattig – ze heet Barbara.'

'Ik ben geen muntkauwgum, ik ben een aardbeienmeisje,' protesteerde ze verongelikt.

Opgewekt, levendig, slim, zo werd Barbara omschreven toen ze opgroeide. Ze leerde heel jong praten, en ze babbelde over van alles en nog wat. Ze kletste niet alleen, ze bezorgde haar ook in liften of als ze naar de dokter gingen het schaamrood op de kaken. 'Kijk, mama, die mevrouw is geverfd.' 'Natuurlijk, ik ook.' 'Ja, maar zij is slecht geverfd, je kunt haar haarwortels zien, en bij jou niet.'

Anekdoten om proestend tijdens etentjes te vertellen – en toen de tweeling kwam, werd het alleen maar erger. Barbara was vier jaar toen ze werden geboren, en kwam hen in de kraamkliniek opzoeken. Ontroerd liet Nùria ze aan haar

zien. ‘Kijk eens wat een leuke speeltjes!’ Barbara bekeek ze gereserveerd, aarde ze een beetje plichtmatig en toen ze daarmee klaar was, maakte ze de kastdeur open en zei ze heel ernstig: ‘Nu kunnen we ze wel opbergen, morgen speel ik er wel weer een poosje mee.’

Ze had zich aan de kinderjaren van Barbara willen vastklampen, maar die gingen te snel voorbij, en intussen was ze met handen en voeten aan de tweeling gebonden, altijd dicht bij de grond, met gebogen hoofd en met pijn in de onderrug. Op dat moment trok Barbara naar haar vader. Pep kietelde haar, deed haar in bad en nam haar mee naar het park. Ze konden zo goed met elkaar opschieten dat ze zich niet graag opdrong. Toen ze weer opkeek, leek Barbara al een vrouw, en begon Pep genoeg te krijgen van haar beginnende rebelse gedrag. Op haar twaalfde was Barbara een groot, welgevormd meisje, praatziek en hondsbrutaal; ze nam geen blad voor de mond. Pep kon er niet mee overweg, maar zij vond het leuk. Ze kregen vaker onenigheid over de opvoeding van de kinderen. Pep deed zijn best Barbara's uitdagende gedrag bij te sturen, maar zij stimuleerde het juist. Ze kon geen grenzen stellen. Ze kon geen nee zeggen. Daar kon ze niks aan doen, want ongewild moest ze grinniken en juichte ze toe dat Barbara lef had. Ze kon het gevaar van haar ontluiken niet voorzien. Barbara wilde alles meemaken, maar Pep, die scherpzinniger was, vond dat niet goed. ‘Dat meisje gaat de komende zomer niet naar Bilbao,’ besliste hij toen Barbara eens uit Baskenland terugkwam. Het was de bitterste, onaangenaamste ruzie die ze hadden voor alles begon. Barbara ging 's zomers altijd naar haar zus en zwager. Ze gingen met haar naar het strand: varen, duiken, surfen. Van Elisabet en Iñaki – ze waren jonger en stonden meer toe – mocht ze lang opblijven. Bovendien waren ze nudisten, en deden ze andere dingen die Pep afkeurde, en die zij, toleranter misschien, probeerde goed te praten. Ze praatte als Brugman, maar Pep hield voet bij stuk

en Barbara mocht niet op vakantie naar Baskenland.

Ze heeft vaker aan die bedrukte, vervelende tijd gedacht. Ze heeft ook willen vergeten wat Elisabet haar ooit vertelde, misschien niet met kwade opzet, maar de zussen kregen er wel ruzie door. Ze was twee maanden zo kwaad op haar dat ze haar niet wilde spreken of bellen. Ze heeft het er nooit met iemand over gehad. Ze vond het zo pijnlijk dat ze er gewoonweg de kracht niet voor had om er met inspecteur Lozano over te praten. Ze wilde niet dat hij zijn neus in hun privé-zaken stak of hun vuile was buiten hing. Je vuile was doe je thuis, zei haar oma wijs. Ze negeerde die gemene opmerking van Elisabet, misschien omdat ze het nooit helemaal kon geloven of misschien omdat het beeld van haar zwager Iñaki, vroeger smetteloos, lichtjes beschadigd werd, en ze er niet in slaagde – hoezeer ze dat ook probeerde – hem het aureool van eerlijkheid en integriteit terug te geven dat hij in haar ogen altijd had gehad.

Waarom had ze het eigenlijk verzwegen? Uit angst. Want Pep zou definitief met de familie hebben gebroken. Núria slikte haar verdriet liever in haar eentje weg en keek de andere kant op. En dat was haar valkuil. Om slagen af te weren zweeg ze, en liep ze in de val van de sentimentaliteit. Ze smolt als ze tranen over Barbara's wangen zag biggelen, die doodsbenuwd was voor de strikte discipline die haar vader haar probeerde op te leggen. 'Zeg het niet tegen papa, alsjeblieft, alsjeblieft. Dan wordt hij boos.' Bedrieglijke medeplichtigheid die ertoe leidde dat ze opmerkingen van leraren, uitgaan met vriendinnen en opzichtige kleding voor hem verborg. Dingen die in het begin niet zo belangrijk waren, leugentjes die met de jaren groter werden. Net als Barbara.

Tegen de tijd dat ze vijftien werd leidde Barbara, met haar instemming, een dubbelleven. En toen werden de geheimen steeds vervelender. Zoals die keer dat ze op haar bed de anti-conceptiepil vond, die daar open en bloot rondslingerde. Ze sprak met Barbara van vrouw tot vrouw over seks en soa's, en

Barbara moest haar beloven dat ze veilig zou vrijen. Barbara hoorde haar aan, maar ze verzon excuses om maar niet samen naar de gynaecoloog te hoeven gaan. Ze vroeg zich af wat een andere moeder in zo'n situatie zou hebben gedaan. In haar geval won praktisch handelen het van de moraal. Misschien heb ik wel geen moraal, zegt ze soms bij zichzelf. 'Wees voorzichtig,' drukte ze haar die dag op het hart. En ze vroeg haar niet met wie, wanneer of hoe. Ze wist dat ze met Martí Borràs van de soos scharrelde. Ze belden elkaar, hadden afspraakjes, en soms bespioneerde ze hen door het raam als hij haar op zijn motor meenam. Ze vond hem te oud voor Barbara. Hij was blond, pedant en een uitvreter. Ze kwam weinig meer te weten, want Barbara was voor alles discreet. Of bang. Barbara klapte dicht als ze haar iets vroeg. En Pep kon je er maar beter niets over vertellen; hij zou boos worden. Ze stond tussen beiden in en was bang voor hen. Ja. Ze was bang geweest, en ze had haar dochters gedrag aangemoedigd door voor Pep dingen verborgen te houden. Ze vond ze normaal, passend bij een meisje. Misschien niet een meisje van vijftien, maar Barbara leek veel ouder en de tijden waren veranderd. Je hoefde niet streng te zijn, dacht Núria terwijl ze zich aan haar dochter spiegelde. Je hoefde de vrijheid van meisjes niet in te perken, ook niet rond de leeftijd van de eerste seksuele ervaringen. Ze kwamen jonger in de puberteit. Dat beweerden kranten, artsen, leraren, en zij zag niets kwaads in verliefd worden en genieten van ervaringen. Misschien was het nostalgie of domheid, maar ze was er vast van overtuigd dat het leven in een vloek en een zucht voorbij was, en ze wilde dat Barbara ervan genoot.

Ze had verlangen met opvoeding verward. 'Kinderen moet je geen al te vrije opvoeding geven,' had haar psychiater haar voorgehouden toen ze hem vertelde dat ze zich schuldig voelde. 'Je kunt niet afgaan op hun oordeel dat maar half gevormd is. Ouders moeten grenzen stellen.'

En dat kon ze niet.

Nu, vier jaar later, verwijt Núria zichzelf dat ze Barbara in de armen van Martí heeft gedreven, dat ze tegen Pep gelogen heeft op avonden dat ze hem zei dat Barbara bij een vriendin thuis huiswerk aan het maken was, dat ze haar afspraakjes geheimhield, haar nachtelijke escapades. Soms zou ze de tijd willen kunnen terugdraaien. Dat alles weer was als vroeger. Wanneer vroeger? Misschien toen Pep en zij van elkaar hielden. Want in het begin hadden ze echt van elkaar gehouden: toen ze elkaar leerden kennen, toen ze overhaast moesten trouwen, toen Barbara werd geboren. Ze wilde terugkeren en een tweede kans krijgen om Barbara met ferme hand op te voeden: verantwoord, beslist. Maar dat is een hersenschim.

Barbara zal nooit meer terugkomen, en zij zal nooit antwoord krijgen op het waarom van alles.